

ХВОРОБИ МОЛОДНЯКУ

Тема 1.3. Хвороби органів травлення і печінки

1. Безоарна хвороба.

2. Ентералгія.

1. Безоарна хвороба.

Безоарна хвороба характеризується спотворенням смаку, що проявляється поїданням шерсті чи волосся та різних сторонніх тіл і призводить до розвитку гастроентериту. Частіше хворіють ягнята, рідше – телята.

Етіологія. Основною причиною є патологія мінерального (нестача кобальту, міді) та вітамінно-мінерального обміну в молочний період. Ягнята-сисуни поїдають шерсть у вівцематок, яка часто забруднена сечею і фекаліями. У телят причиною хвороби може бути швидке випоювання молока, коли смоктальний рефлекс незавершений, і вони починають смоктати вуха інших телят.

Патогенез. Шерсть у сичузі концентрується на згустках молозива і молока, згортається у щільний, подібний до повсті клубок, що нагадує кулю. Ці кулі називають пілобезоарами. В перехідний період від молочної до рослинної годівлі можуть утворюватися клубки з рослин – фітобезоари. Вони подразнюють слизову оболонку сичуга, спричиняючи розвиток абомазиту, рефлекторне зниження секреторної функції сичуга і тонкого кишечника.

Симптоми. У хворого молодняку спотворений смак, відмічають поїдання шерсті чи інших забруднених предметів. Поступове схуднення, блідість слизових оболонок, сухість шкіри. Пронос чергується із запором.

Патолого-анатомічні зміни. У сичузі знаходять безоари кулеподібної, рідше овальної форми, розміром від волоського горіха до курячого яйця, щільної консистенції, пілобезоари коричнево-бурого кольору. У пілоричній частині сичуга можна знайти защемлені безоари.

Діагноз ставлять на основі клінічних симптомів і результатів патолого-анатомічного розтину.

Лікування неефективне. Використовують симптоматичну терапію.

Профілактика ґрунтується на збалансованій годівлі маточного поголів'я, використанні брикетів-лизунців, полімінеральних преміксів, які містять солі кобальту, міді. Необхідна збалансована годівля за кальцієм, фосфором, натрієм та вітаміном Е.

Усім ягнятам неблагополучної ферми рекомендується випоювати 3-5 % розчин йоду по 5-10 крапель в 30-40 мл води двічі з інтервалом 5-6 днів. Телятам молозиво і молоко випоюють з дотриманням правил.

2. Ентералгія.

Ентералгія (спазми кишечника) виникає у телят і інших тварин у віці від 20–25 днів до 2–4 місяців, тобто в період, коли привчаються поїдати або вже їдять, крім молока, інші корми.

Етіологія. Найбільш поширеними причинами є поїдання недоброякісного корму (несвіжого перегону, запліснявілого сіна, соломи, промерзлих або загнивших коренеплодів), недогодівля молоком, ранній перевід з молочної годівлі на звичайну, нерегулярна годівля, випоювання холодною або забрудненою водою, а також загальне переохолодження організму. Сприяючими причинами є наявність таких первинних хвороб, як катар, запалення шлунка і кишечника, печінки.

Патогенез. Вказані вище причини діють на нервово-рецепторний апарат шлунково-кишкового тракту за типом незвичайного подразника, що викликає реакцію в формі посилення або пониження тих чи інших функцій харчотравного апарату. Частіше спостерігається посилення моторної функції шлунка, кишечника аж до спазматичних скорочень, які викликають симптомокомплекс болів (кольки).

Симптоми. Тварина із-за болів у шлунку починає непокоїтися. В період сильного болю перестає приймати корм, стрімко рухається вперед, обмахується хвостом, б'є ногами по підлозі або по животі. З посиленням болю теля падає, качається, зривається і знову падає. Періоди різкого неспокою змінюються

паузами нормальної поведінки. Через кілька хвилин випадок повторюється. В період приступу пульс і дихання прискорюються.

Перебіг і прогноз. Хвороба протікає дуже швидко і у важких випадках, якщо не надається лікарська допомога, в результаті механічної непрохідності кишечника, закінчується смертю. При своєчасному лікуванні хвороба триває недовго, тварина заспокоюється через 20–30 хвилин.

Діагноз базується на характерних клінічних ознаках і підтверджується ефективністю лікувальних заходів.

Лікування. Тварину поміщають в окремий станок і не дають корму 10–12 годин. Застосовують проти спазматичні препарати (атропін у дозі 0,01–0,02 г), болезаспокійливі (анальгін всередину в дозі 2–3 г). Внутрішньо вводять 2–5 г іхтіолу, добре розведеного в гарячій воді а потім змішаного з 200–500 мл молока або води кімнатної температури. Через 10–15 хв після введення цієї рідини приступи неспокою проходять.

Профілактика. Необхідно дотримуватись режиму і гігієни годівлі. З метою надання своєчасної допомоги тваринників навчають методам розпізнавання хвороби і вони повинні почати лікування не чекаючи приходу спеціаліста ветеринарної медицини.

Література:

1. Судаков М.О., Цвіліховський М.І., Береза В.І. та ін. Внутрішні незаразні хвороби с/г тварин / За ред. М.О. Судакова. – К.: Мета, 2002. – 352 с.

(ст. 267–268)

2. Левченко В.І., Кондрахін І.П., Судаков М.О. та ін. Внутрішні хвороби тварин / За ред. В.І. Левченка. – Біла Церква, 2001. – Ч. 2 – 544 с.

(ст. 486–488)